

Myndir: Álvur Haraldsen

so eg veit ikki, hvussu fer at spæla av. Tað vil juni mánaði vísa, sigur Mortan Joensen.

Avgerðin

Mortan Joensen steðgar á við spurninginum hvussu hann hevur tað við avgerðini.

– Hevði tú spurt meg fyri einum ella tveimum mánaðum síðani, so hevði eg framvegis havt vónir um at kempa fyri einum nýggjum og nýmótans fjósi. Men nú vil eg bara sleppa burtur úr øllum. Tað verður ein harrans

lætti, og eg gleði meg hvønn dag, sigur Mortan Joensen og smílist.

Men kenslan er løgin, viðgongur hann, tí landbúnaður hevur verið so stórus partur av hansara lívi. Pápin, Fritleiv Joensen, lat sum nevnt fjósið á Kambsdali byggja í 1974. Eisini var hann í meira enn eitt áratíggju formaður í Jarðarráðnum. Sjálvur sleit Mortan barnaskógvarnar í fjósinum.

– Eg haldi at pápi tók tað væl. Hann bakkar meg upp,

serliga tá Búnaðargrunnurin er blivin so tvørligur at fáast við, at einki ber til, sigur Mortan Joensen.

Enn er ógreitt, hvat framtíðin bjóðar fyri Mortan eftir 1. juli.

– Ja, fyrst ætli eg at halda frí nakrar dagar, kanska vikur. Eg eri maskinmeistari av útbúgving, so kanska man fer út at sigla, sigur Mortan Joensen.

**MEIRA
Á NÆSTU
SÍÐU**

Umboðsmaðurin:

Treytir utan proportionir

Fyri seks árum síðani hartaði Løgtingsins Umboðsmaður Búnaðargrunnin fyri at seta alt ov harðar treytir fyri at veita bóndunum lán. Men treytirnar eru enn tær somu, og stóri taparin er landbúnaðurin, ið ikki endurnýggjar seg.

Áralanga stríðið hjá bóndunum móti Búnaðargrunninum hevur eisini verið á borðinum hjá Løgtingsins

Umboðsmanni. Í apríl 2006 sendi Bóndafelagið kærur til Umboðsmannin, tí sambært felagnum hevði Búnaðargrunnurin broytt manngongdir í samband við at veita lán til festi.

Bóndafelagið vísti á, at fyrr skuldi festarin váttar, at festið, sum hann og eftirkomarar hansara til eina og hvørja tíð hava, skyldar festilánið. Og felagið segði

seg ikki kunna góðtaka, at henda siðvenja varð broytt til eitt krav um, at festarin persónliga skal kautionera fyri festilán.

Niðurstøðan hjá Umboðsmanninum varð greið. Samanhangur er ikki millum máttan, Búnaðargrunnurin velur at tryggja sínar ognir, og tær avleiðingar, sum hesin arbeidsháttur hevur fyri festaran. Arbeidshátturin

Ógrundaður kritikkur

Stjórin fyri Búnaðargrunnin kennir seg ikki aftur í atfinningunum móti grunninum. – Okkara lánikrøv eru ikki harðari enn vit halda vera neyðugt, sigur Sjúrdur Knudsen

Jón Brian Hvidtfeldt

– Jú, tað er rætt, at ávísur kritikkur hevur verið móti Búnaðargrunninum. Vit hava viðgjørt kritikkin, men vit halda ikki, at vit gera nakað skeivt, sigur Sjúrdur Knudsen.

Stjórin fyri Búnaðargrunnin heldur ikki, at lánipolitikkurin hjá grunninum er orsök til, at vinnan hevur tað trupult.

– Tað er onkur, sum klárar seg, og onnur klára seg ikki, sigur Sjúrdur Knudsen avvísandi.

Hann viðgongur, at Búnaðargrunnurin framvegis praktiserar, at bøndur skulu hefta persónliga fyri skuld, sum festið tekur, eisini tá talan er um smápartafeløg.

Í somáta hevur niðurstøðan hjá Løgtingsins Umboðsmanni í 2007 (sí aðra grein, blóm.) ikki broytt tað stóra.

– Jú, eg minnst væl hatta málið. Tað var tikið upp í Stýrinum og málið endaði síðani í rættinum. Fyrst Føroya Rætti og síðani Eystara Landsrætti. Millum annað út frá landsrættardóminum

halda vit okkum ikki gera nakað skeivt við at krevja persónliga trygd fyri lán, ið vit veita, sigur Sjúrdur Knudsen.

Spurdur, hví tað er rímuligt at ein bóndi skal hefta persónliga fyri lán, ið verða tikið til vinnuliga virksemd á garðinum, svarar stjórin:

– Tað halda vit ikki vera meira enn rímuligt. Viðhvørt krevja vit eyka trygd. Tað er altíð ein meting, ið Stýrið fyri grunnin til seinast skal góðkenna, sigur Sjúrdur Knudsen.

Sambært stjóranum er Búnaðargrunnurin til at »forhandla við«, sum hann málber seg.

Eingin bremsa

Í aðrari grein á síðuni skýrir formaðurin í Bóndafelagnum, Sigert Patursson, Búnaðargrunnin at vera ein forðing fyri framburði í landbúnaðarvinnuni.

Hesum er stjórin fyri grunnin, ikki óvantað, ósamdur í:

– Eg skilji ikki kritikkin. Eg haldi at vit røkja okkara endamál. Vit móttaka nógvar góðar umsóknir og

veita eisini nógvan lán, sigur Sjúrdur Knudsen.

Hann ynskir tó ikki at seta tøl á, hvussu nógvan lán grunnurin til dømis veitti í fjør. Og hann vil heldur ikki seta nøvn á ella útgreina, hvar Búnaðargrunnurin hevur verið við til at fremja nýskipan í landbúnaðinum. Hann ynskir ikki at nevna dømi.

Heldur ikki kritikkin um drúgvu viðgerðartíðina, upp í hált til heilt ár fyri at avgreiða eina lánsúmsókn, vil stjórin kennast við.

– Nei, tað kenni eg einki til. Tað er rætt, at viðgerðartíðin hevur verið ov drúgv. Men slíkar viðgerðartíðir kenni eg einki til, sigur Sjúrdur Knudsen.

Samanumtikið heldur stjórin, at kritikkurin móti Búnaðargrunninum er ógrundaður.

– Einki er so gott, at tað ikki kann gerast betur. Men eg haldi ikki, at vit eiga ella kunnu gera nakað øðrvísi, sigur Sjúrdur Knudsen.

Ársroknskapurin 2012 fyri Búnaðargrunnin er ikki liðugur enn, og tí ber ikki til at útvega tøl haðani.

jonbrian@socialurin.fo

FAKTA

Niðurstøða hjá Umboðsmanninum, januar 2007:

»Eftir mínari meting, er kravið um persónliga kaution ein órímilig treyt at seta festaranum. Tann hátturin, sum grunnurin velur at tryggja sínar ognir uppá, stendur ikki í mót við tær avleiðingar, sum kunnu verða fyri festaran. Hetta er ikki í tráð við sokallaðu markregluna (proportionalitetsprinsippið), ið snýr seg um, at fyrisitingin hvørki kann ella eigur at gera størri inntriv í rættindini hjá borgaranum, enn endamálið við atgerðini tilskilar.«

jonbrian@socialurin.fo